

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 18ης Ιουνίου 2020*

«Αίτηση αναιρέσεως – Υπαλληλική υπόθεση – Υπάλληλοι – Γενικός Διευθυντής της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) – Ετεροδικία – Απόφαση περί άρσεως – Βλαπτική πράξη – Δικαιώματα άμυνας»

Στην υπόθεση C-831/18 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 2018,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους J.-P. Kerpenne και J. Baquero Cruz,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι ο:

RQ, πρώην υπάλληλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενος από τον Έ. Voigelot, δικηγόρο,

προσφεύγων πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Βηλαρά (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, S. Rodin, D. Šváby, K. Jürimäe και N. Piçarra, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: V. Giacobbo-Peyronnel, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 5ης Σεπτεμβρίου 2019,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 24ης Οκτωβρίου 2018, RQ κατά Επιτροπής (T-29/17, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2018:717), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση C(2016) 1449 τελικό της Επιτροπής, της 2ας Μαρτίου 2016, σχετικά με αίτηση άρσεως της ετεροδικίας του RQ (στο εξής: επίδικη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

Το πρωτόκολλο αριθ. 7

- 2 Κατά το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου (αριθ. 7) περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2010, C 83, σ. 266, στο εξής: πρωτόκολλο αριθ. 7):

«Στην επικράτεια κάθε κράτους μέλους και ανεξαρτήτως ιθαγενείας, οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης:

α) απολαύουν ετεροδικίας για πράξεις στις οποίες προέβησαν, συμπεριλαμβανομένου του προφορικού ή γραπτού λόγου, ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά τους, με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων των [Συνθηκών] που αφορούν, αφενός μεν, τους κανόνες περί ευθύνης των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού έναντι της Ένωσης, αφετέρου δε, περί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί των διαφορών μεταξύ της Ένωσης και των υπαλλήλων και λοιπού προσωπικού της. Η ασυλία αυτή εξακολουθεί να ισχύει και μετά τη λήξη της θητείας τους [...]

- 3 Το άρθρο 17 του πρωτοκόλλου αριθ. 7 προβλέπει τα εξής:

«Τα προνόμια, οι ασυλίες και οι διευκολύνσεις παρέχονται στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης αποκλειστικώς προς το συμφέρον της Ένωσης.

Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης υποχρεούνται να άρουν την ασυλία που εχορηγήθη σε έναν υπάλληλο ή σε οποιονδήποτε από το λοιπό προσωπικό, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες κρίνουν ότι η άρση της ασυλίας δεν είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης.»

- 4 Το άρθρο 18 του πρωτοκόλλου αριθ. 7 προβλέπει τα εξής:

«Για την εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου, τα θεσμικά όργανα της Ένωσης ενεργούν σε συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών.»

Ο Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως

- 5 Το άρθρο 23 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΥΚ) ορίζει τα εξής:

«Τα προνόμια και οι ασυλίες των οποίων απολαύουν οι υπάλληλοι απονέμονται αποκλειστικά προς το συμφέρον της Ένωσης. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του πρωτοκόλλου [αριθ. 7], οι ενδιαφερόμενοι δεν απαλλάσσονται ούτε από την εκπλήρωση των ατομικών τους υποχρεώσεων ούτε από την τήρηση των νόμων και των αστυνομικών διατάξεων που ισχύουν.

Οποτεδήποτε αμφισβητούνται τα προνόμια και οι ασυλίες αυτές, ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος πρέπει αμέσως να αναφέρει σχετικά στην αρμοδία για τους διορισμούς αρχή.

[...]»

- 6 Το άρθρο 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ ορίζει τα ακόλουθα:

«Κάθε πρόσωπο που υπόκειται στον παρόντα κανονισμό δύναται να υποβάλει στην αρμόδια για διορισμούς αρχή αίτημα κατά οιασδήποτε πράξεως η οποία θίγει τα συμφέροντά του, τόσο στην περίπτωση που η εν λόγω αρχή έχει ήδη λάβει απόφαση όσο και όταν παρέλειψε να λάβει μέτρο που επιβάλλεται από τον κανονισμό. Το αίτημα πρέπει να διατυπωθεί εντός προθεσμίας τριών μηνών. [...]

[...]

Η αρχή κοινοποιεί στον ενδιαφερόμενο την αιτιολογημένη απόφασή της εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημέρα της υποβολής της ενστάσεως. Μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής η παράλειψη απαντήσεως στην ένσταση σημαίνει σιωπηρή απορριπτική απόφαση, κατά της οποίας δύναται να ασκηθεί προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 91.»

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

- 7 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 18 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και, για τις ανάγκες της παρούσας διαδικασίας, μπορεί να συνοψισθεί ως ακολούθως.
- 8 Το 2012 υποβλήθηκε ενώπιον της Επιτροπής, από κατασκευαστή προϊόντων καπνού, καταγγελία η οποία περιείχε σοβαρές κατηγορίες περί εμπλοκής μέλους της Επιτροπής σε απόπειρες δωροδοκίας. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), της οποίας ο RQ ήταν τότε γενικός διευθυντής, κίνησε διοικητική έρευνα προκειμένου να προβεί στους απαιτούμενους ελέγχους και εξακριβώσεις.
- 9 Βάσει των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά το πρώτο στάδιο της έρευνας αυτής, η OLAF θεώρησε σκόπιμο να ζητήσει από έναν μάρτυρα να πραγματοποιήσει τηλεφωνική συνδιάλεξη, από την οποία θα μπορούσαν να προκύψουν συμπληρωματικά αποδεικτικά στοιχεία, με πρόσωπο το οποίο φερόταν να έχει εμπλακεί στην προβαλλόμενη απόπειρα δωροδοκίας.
- 10 Η εν λόγω τηλεφωνική συνδιάλεξη πραγματοποιήθηκε στις 3 Ιουλίου 2012. Ο μάρτυρας πραγματοποίησε τηλεφωνική κλήση χρησιμοποιώντας, με τη συναίνεση και παρουσία του RQ, ένα κινητό τηλέφωνο στα γραφεία της OLAF. Η εν λόγω τηλεφωνική συνδιάλεξη καταγράφηκε από την OLAF και παρατέθηκε στην τελική έκθεση της έρευνας.
- 11 Μετά την περάτωση της διοικητικής αυτής έρευνας, υποβλήθηκε ενώπιον Βέλγου δικαστή έγκληση, στο πλαίσιο της οποίας έγινε επίκληση ιδίως παράνομης υποκλοπής τηλεφωνικής συνδιαλέξεως. Για τους σκοπούς της σχετικής με την έγκληση αυτή ανακρίσεως, ο αρμόδιος Βέλγος ανακριτής ζήτησε από την Επιτροπή την άρση της ετεροδικίας του RQ, ενόψει της εξετάσεώς του ως κατηγορουμένου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε περισσότερες διευκρινίσεις, ο Βέλγος ομοσπονδιακός εισαγγελέας της γνωστοποίησε ορισμένα στοιχεία της διεξαχθείσας από την OLAF έρευνας τα οποία θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως ενδείξεις παράνομης, ποινικώς κολάσιμης, υποκλοπής τηλεφωνικής συνδιαλέξεως.
- 12 Υπό τις συνθήκες ακριβώς αυτές, στις 2 Μαρτίου 2016, η Επιτροπή δέχθηκε το αίτημα της βελγικής δικαιοσύνης και εξέδωσε την επίδικη απόφαση, με την οποία, σύμφωνα με το άρθρο 17, δεύτερο εδάφιο, του πρωτοκόλλου αριθ. 7, ήρε την ετεροδικία του RQ όσον αφορά τους πραγματικούς ισχυρισμούς σχετικά με την υποκλοπή τηλεφωνικής συνδιαλέξεως.

- 13 Από το αιτιολογικό της επίδικης απόφασης προκύπτει ότι η Επιτροπή θεώρησε ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές της είχαν παράσχει πολύ σαφείς και ακριβείς ενδείξεις, από τις οποίες προέκυπτε ότι οι κατηγορίες που είχαν διατυπωθεί κατά του RQ δικαιολογούσαν τη διενέργεια ανακρίσεως σε σχέση με αυτόν και ότι, επομένως, η απόρριψη της αιτήσεως περί άρσεως της ετεροδικίας του θα αντέβαινε στην αρχή της καλόπιστης συνεργασίας με τις εθνικές αρχές.
- 14 Η επίδικη απόφαση κοινοποιήθηκε στον RQ στις 11 Μαρτίου 2016. Ο τελευταίος υπέβαλε, σύμφωνα με το άρθρο 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, διοικητική ένσταση κατά της εν λόγω απόφασης, η οποία απορρίφθηκε από την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή στις 5 Οκτωβρίου 2016.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 15 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 17 Ιανουαρίου 2017, ο RQ άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης απόφασης και της απόφασης της 5ης Οκτωβρίου 2016.
- 16 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την επίδικη απόφαση.
- 17 Καταρχάς, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, με τη σκέψη 45 της απόφασης αυτής, την ένσταση περί απαραδέκτου της προσφυγής που προέβαλε η Επιτροπή, η οποία στηριζόταν στο ότι, δεδομένου ότι οι αποφάσεις περί άρσεως της ασυλίας των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της Ένωσης δεν μεταβάλλουν τη νομική τους κατάσταση, η επίδικη απόφαση δεν συνιστά βλαπτική πράξη.
- 18 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, μεταξύ άλλων, με τη σκέψη 37 της εν λόγω απόφασης, ότι «[τ]ο γεγονός ότι τα προνόμια και οι ασυλίες [τα οποία αφορά το πρωτόκολλο αριθ. 7] προβλέπονται προς το δημόσιο συμφέρον της Ένωσης δικαιολογεί την παρεχόμενη στα θεσμικά όργανα εξουσία να αίρουν, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο, την ασυλία, πλην όμως δεν σημαίνει ότι τα συγκεκριμένα προνόμια και οι ασυλίες παραχωρούνται αποκλειστικώς στην Ένωση και όχι στους μονίμους υπαλλήλους της, στο λοιπό προσωπικό και στα μέλη του Κοινοβουλίου. Το πρωτόκολλο [αριθ. 7] δημιουργεί, συνεπώς, ένα ατομικό δικαίωμα υπέρ των ενδιαφερομένων, του οποίου ο σεβασμός εξασφαλίζεται από το σύστημα δικαστικής προστασίας που καθιερώνει η Συνθήκη».
- 19 Με τη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο προσέθεσε ότι «μια απόφαση περί άρσεως της ετεροδικίας μονίμου ή μη μονίμου υπαλλήλου μεταβάλλει τη νομική του κατάσταση εκ του γεγονότος και μόνον της καταργήσεως αυτής της προστασίας, υπάγοντάς τον εκ νέου στο κοινό δίκαιο των κρατών μελών και εκθέτοντάς τον με τον τρόπο αυτόν, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε εκτελεστική διάταξη, σε μέτρα, ιδίως, κρατήσεως και δικαστικής διώξεώς του, τα οποία προβλέπονται από το κοινό αυτό δίκαιο».
- 20 Επί της ουσίας της διαφοράς, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, πρώτον, τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως που προβλήθηκε με την προσφυγή του RQ, ο οποίος στηριζόταν σε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας. Ο λόγος αυτός περιελάμβανε τρία σκέλη που αφορούσαν, πρώτον, προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως, δεύτερον, παράβαση του τεκμηρίου αθωότητας και του καθήκοντος αμεροληψίας, καθώς και, τρίτον, παράβαση του καθήκοντος επιμέλειας. Για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 52 έως 76 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε το πρώτο σκέλος του ως άνω λόγου και, συνακόλουθα, ακύρωσε την επίδικη απόφαση, χωρίς να εξετάσει τα λοιπά σκέλη του λόγου αυτού ή τους λοιπούς λόγους ακυρώσεως.
- 21 Με τη σκέψη 52 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε την πάγια νομολογία κατά την οποία «ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, και ιδίως του δικαιώματος ακροάσεως, σε κάθε διαδικασία η οποία κινείται κατά προσώπου και η οποία είναι ικανή να καταλήξει σε βλαπτική για το πρόσωπο αυτό πράξη, συνιστά θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης και πρέπει να διασφαλίζεται, ακόμη και ελλείψει οποιασδήποτε ρυθμίσεως σχετικά με την εν λόγω

- διαδικασία». Το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε, με τις σκέψεις 55 και 56 της αποφάσεως αυτής, ότι, κατά επίσης πάγια νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, μπορούν να υπόκεινται σε περιορισμούς, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί προβλέπονται από τον νόμο, σέβονται το βασικό περιεχόμενο του επίμαχου θεμελιώδους δικαιώματος, ανταποκρίνονται πράγματι σε σκοπούς γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκει το επίμαχο μέτρο και δεν αποτελούν, υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου σκοπού, υπέρμετρη και επαχθή επέμβαση.
- 22 Με τη σκέψη 57 της εν λόγω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο, αφού επισήμανε ότι δεν αμφισβητείται ότι ο RQ δεν είχε τύχει ακροάσεως πριν από την έκδοση της επίδικης αποφάσεως, δήλωσε ότι έπρεπε να εξεταστεί αν ο επιβληθείς στην προκειμένη περίπτωση περιορισμός του δικαιώματος ακροάσεως πληρούσε τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις.
- 23 Αφού εξέθεσε, με τη σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή είχε δικαιολογήσει αυτόν τον περιορισμό του δικαιώματος ακροάσεως προβάλλοντας την ανάγκη τήρησης της μυστικότητας της ανακρίσεως που διεξήγαν οι βελγικές αρχές, κατά τα οριζόμενα στο βελγικό δίκαιο το οποίο επικαλέστηκαν οι εν λόγω αρχές, το Γενικό Δικαστήριο, διαπιστώνοντας ότι το βελγικό δίκαιο καθιέρωνε την αρχή της μυστικότητας της ανακρίσεως, έκρινε, με τη σκέψη 63 της εν λόγω αποφάσεως, ότι η παράλειψη προηγούμενης ακροάσεως του ενδιαφερομένου προσώπου μπορεί, καταρχήν, να δικαιολογείται αντικειμενικώς από τη μυστικότητα της ανακρίσεως σύμφωνα με το άρθρο 52 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 24 Στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αν η παράλειψη ακροάσεως του RQ ήταν αναγκαία και ανάλογη προς τη διαφύλαξη της μυστικότητας της ανακρίσεως και την προσηκούσα διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας. Το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε, με τις σκέψεις 66 και 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, αν μια εθνική αρχή αντιτίθεται στη γνωστοποίηση στον ενδιαφερόμενο της ακριβούς και πλήρους αιτιολογίας στην οποία θεμελιώνεται η αίτηση άρσεως της ασυλίας, επικαλούμενη λόγους αναγόμενους στη μυστικότητα της ανακρίσεως, η Επιτροπή οφείλει, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, να εφαρμόσει μέτρα που καθιστούν δυνατή τη στάθμιση μεταξύ, αφενός, του σεβασμού του δικαιώματος ακροάσεως του ενδιαφερομένου πριν από την έκδοση βλαπτικής πράξεως και, αφετέρου, της εύλογης ανάγκης προστασίας της μυστικότητας της ανακρίσεως.
- 25 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από τη δικογραφία που είχε στη διάθεσή του δεν προέκυπτε ότι η Επιτροπή είχε προβεί σε μια τέτοια στάθμιση κατά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως. Το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε, συναφώς, σε τρία στοιχεία που μνημονεύονται στις σκέψεις 70 έως 72 της αποφάσεως αυτής. Συγκεκριμένα, πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η Επιτροπή δεν είχε ζητήσει να πληροφορηθεί από τις εθνικές αρχές τους λόγους για τους οποίους η προηγούμενη ακρόαση του προσφεύγοντος ενείχε κινδύνους για την τήρηση της μυστικότητας της ανακρίσεως. Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι οι βελγικές αρχές δεν είχαν επικαλεστεί κανέναν σοβαρό κίνδυνο ο ενδιαφερόμενος να θίξει την ομαλή διεξαγωγή της ανακρίσεως, κίνδυνο ο οποίος θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη μη κοινοποίηση σε αυτόν της αιτήσεως περί άρσεως της ασυλίας του. Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε ότι οι απαντήσεις των βελγικών αρχών στο αίτημα της Επιτροπής να ακούσει την άποψη του RQ σχετικά με τις αιτήσεις τους για άρση της ασυλίας ήταν ελλιπείς και διαπίστωσε ότι, εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν είχε ρωτήσει τις βελγικές αρχές αν υφίστατο δυνατότητα συντάξεως ενός μη εμπιστευτικού κειμένου των αιτήσεων αυτών, το οποίο θα μπορούσε να κοινοποιηθεί στον RQ.
- 26 Εξάλλου, με τη σκέψη 76 της εν λόγω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι δεν θα μπορούσε να αποκλειστεί εξ ολοκλήρου το ενδεχόμενο η επίδικη απόφαση να είχε διαφορετικό περιεχόμενο αν είχε γίνει σεβαστό το δικαίωμα ακροάσεως του RQ, δεδομένου ότι ο RQ θα είχε τη δυνατότητα να

γνωστοποιήσει λυσιτελώς την άποψή του όσον αφορά την άρση της ετεροδικίας του και, ειδικότερα, την άποψή του σχετικά με το συμφέρον της Ένωσης και σχετικά με τη διαφύλαξη της απαραίτητης ανεξαρτησίας του ως υπαλλήλου υπηρετούντος στη θέση του γενικού διευθυντή της OLAF.

Τα αιτήματα των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου

27 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
- να αποφανθεί οριστικώς επί της διαφοράς απορρίπτοντας την προσφυγή του RQ και να τον καταδικάσει στα δικαστικά έξοδα τόσο της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου όσο και της παρούσας διαδικασίας, και
- επικουρικώς, αν η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση από το Δικαστήριο, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, προκειμένου αυτό να αποφανθεί εκ νέου επί της προσφυγής.

28 Ο RQ ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της ως προδήλως απαράδεκτη και, τουλάχιστον, αβάσιμη, και
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της πρωτοβάθμιας δίκης.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

29 Προς στήριξη της αιτήσεως της αναιρέσεως, η Επιτροπή προβάλλει τρεις λόγους. Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο καθόσον έκρινε ότι η επίδικη απόφαση συνιστά βλαπτική πράξη. Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, ο οποίος προβάλλεται επικουρικώς, αφορά πλάνη περί το δίκαιο του Γενικού Δικαστηρίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του άρθρου 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη, καθώς και του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ. Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως, ο οποίος προβάλλεται επικουρικότερα, αφορά πλάνη περί το δίκαιο του Γενικού Δικαστηρίου κατά τον χαρακτηρισμό της «συμπεριφοράς» της Επιτροπής.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο καθόσον χαρακτήρισε την επίδικη απόφαση ως «βλαπτική πράξη»

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 30 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι οι αποφάσεις περί άρσεως ασυλίας, όπως η επίδικη απόφαση, είναι βλαπτικές για τους υπαλλήλους της Ένωσης και μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης.
- 31 Πρώτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι κακώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι μπορούσε να στηριχθεί σε πάγια νομολογία, αν και το νομικό αυτό ζήτημα ουδέποτε τέθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου.

- 32 Ειδικότερα, η Επιτροπή υποστηρίζει, αφενός, ότι με την απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1960, Humblet κατά Βελγικού Δημοσίου (6/60-IMM, EU:C:1960:48), το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε επί του ζητήματος αν μια απόφαση περί άρσεως της ασυλίας αποτελεί ή όχι βλαπτική πράξη, στο μέτρο που στήριξε τη συλλογιστική του στο άρθρο 16 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών της ΕΚΑΧ. Αντίστοιχου περιεχομένου διάταξη, όμως, δεν απαντά στο πρωτόκολλο αριθ. 7.
- 33 Αφετέρου, όσον αφορά τις αποφάσεις της 15ης Οκτωβρίου 2008, Mote κατά Κοινοβουλίου (T-345/05, EU:T:2008:440), και της 17ης Ιανουαρίου 2013, Gollnisch κατά Κοινοβουλίου (T-346/11 και T-347/11, EU:T:2013:23), το θεσμικό αυτό όργανο υπογραμμίζει ότι αφορούσαν μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και όχι υπαλλήλους της Ένωσης. Η ασυλία, ωστόσο, των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν είναι της ίδιας φύσεως και δεν έχει το ίδιο περιεχόμενο με την ασυλία των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της Ένωσης.
- 34 Δεύτερον, η Επιτροπή εκτιμά ότι από το γράμμα, το πλαίσιο και τον σκοπό του άρθρου 17 του πρωτοκόλλου αριθ. 7 προκύπτει ότι η απόφαση περί άρσεως της ασυλίας υπαλλήλου δεν είναι βλαπτική γι' αυτόν, δεδομένου ότι μεταβάλλει τη νομική κατάσταση όχι του ενδιαφερομένου υπαλλήλου, αλλά μόνον της Ένωσης και του κράτους μέλους που ζητεί την άρση.
- 35 Πράγματι, από το άρθρο αυτό προκύπτει, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται τόσο από τη διάταξη της 13ης Ιουλίου 1990, Zwartveld κ.λπ. (C-2/88 -IMM, EU:C:1990:315, σκέψη 19), όσο και από το άρθρο 343 ΣΛΕΕ, ότι η προστασία της ετεροδικίας παρέχεται στην ίδια την Ένωση και ότι αυτή πρέπει κατά κανόνα να αίρεται, εκτός αν τούτο είναι αντίθετο προς τα συμφέροντα της Ένωσης. Ομοίως, το άρθρο 23 του ΚΥΚ, μοναδική διάταξη του ΚΥΚ η οποία αναφέρεται στα προνόμια και τις ασυλίες των υπαλλήλων, επιβεβαιώνει, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του, ότι τα εν λόγω προνόμια και οι ασυλίες απονέμονται «αποκλειστικά προς το συμφέρον της Ένωσης».
- 36 Επιπλέον, ο σκοπός του άρθρου 17 του πρωτοκόλλου αριθ. 7 συνίσταται στην προστασία της ίδιας της Ένωσης σε ακραίες περιπτώσεις στις οποίες η εκπλήρωση της αποστολής της θα μπορούσε να τεθεί σε κίνδυνο από τη δράση των εθνικών δικαστηρίων.
- 37 Επομένως, η Επιτροπή προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο το γεγονός ότι έκρινε ότι το πρωτόκολλο αριθ. 7 γεννά ατομικό δικαίωμα υπέρ των προσώπων τα οποία αφορά. Ως προς τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο, ωστόσο, η απόφαση περί άρσεως της ετεροδικίας του πρέπει να θεωρηθεί ως προπαρασκευαστική πράξη, η οποία περιορίζεται στην άρση δικονομικού κωλύματος για την ομαλή συνέχιση της εθνικής ένδικης διαδικασίας. Μόνον η αμετάκλητη εθνική ποινική απόφαση θα μπορούσε να έχει, σε περίπτωση καταδίκης, πράγματι επίδραση στη νομική κατάσταση του υπαλλήλου. Εξάλλου, στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας, ο εν λόγω υπάλληλος μπορεί πάντοτε να προσβάλει το κύρος της αποφάσεως περί άρσεως της ασυλίας και το εθνικό δικαστήριο υποχρεούται, σε περίπτωση αμφιβολίας, να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο. Η Επιτροπή εκτιμά ότι μια τέτοια απόφαση είναι ανάλογη με την απόφαση της OLAF για την έναρξη έρευνας σε βάρος υπαλλήλου ή για τη διαβίβαση, μετά το πέρας έρευνας, της τελικής εκθέσεώς της στις εθνικές δικαστικές αρχές. Κατά πάγια νομολογία, τέτοιες πράξεις έχουν προπαρασκευαστικό χαρακτήρα και δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως.
- 38 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτιμά ότι η αιτιολογία που παραθέτει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία απόφαση περί άρσεως της ετεροδικίας μονίμου ή μη μονίμου υπαλλήλου μεταβάλλει τη νομική του κατάσταση εκ του γεγονότος και μόνον της καταργήσεως της προστασίας της οποίας αυτός απολαύει δυνάμει του άρθρου 11 του πρωτοκόλλου αριθ. 7, έναντι των διώξεων που ασκούνται από τις αρχές των κρατών μελών, απορρέει από εσφαλμένη αντίληψη της ασυλίας νοούμενης ως αποτελούσας ατομικό δικαίωμα του υπαλλήλου.

- 39 Ο RQ υποστηρίζει ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος. Κατά την άποψή του, η Επιτροπή επαναλαμβάνει τα ίδια επιχειρήματα με αυτά τα οποία προέβαλε πρωτοδίκως και, επομένως, επιδιώκει, στην πραγματικότητα, την απλή επανεξέταση της ασκηθείσας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγής, πράγμα το οποίο εκφεύγει της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου.
- 40 Επικουρικώς, ο RQ φρονεί ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο χαρακτηρίζοντας την επίδικη απόφαση ως βλαπτική πράξη.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 41 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει ο RQ, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός.
- 42 Συγκεκριμένα, σε περίπτωση που ο αναιρεσείων βάλλει κατά της ερμηνείας ή της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης από το Γενικό Δικαστήριο, τα νομικά ζητήματα που εξετάστηκαν πρωτοδίκως μπορούν να αποτελέσουν εκ νέου αντικείμενο συζητήσεως κατά την εξέταση αιτήσεως αναιρέσεως. Πράγματι, αν ο αναιρεσείων δεν μπορούσε να στηρίξει, κατά τον τρόπο αυτόν, την αίτησή του αναιρέσεως σε λόγους και επιχειρήματα που είχε ήδη προβάλει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η αναίρετική διαδικασία θα καθίστατο εν μέρει άνευ αντικειμένου (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Μαλλής κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, C-105/15 P έως C-109/15 P, EU:C:2016:702, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 43 Εν προκειμένω, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή βάλλει κατά της ερμηνείας και της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης από το Γενικό Δικαστήριο, βάσει της οποίας αυτό έκρινε, αντιθέτως προς τα επιχειρήματα που η Επιτροπή προέβαλε ενώπιόν του, ότι η επίδικη απόφαση συνιστούσε βλαπτική για τον RQ πράξη, δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως.
- 44 Όσον αφορά την επί της ουσίας εξέταση του πρώτου λόγου αναιρέσεως της Επιτροπής, πρέπει να υπομνησθεί ότι βλαπτικές είναι, κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, μόνον οι πράξεις ή τα μέτρα που παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να επηρεάσουν ευθέως και αμέσως τα συμφέροντα του προσφεύγοντος μεταβάλλοντας ουσιωδώς τη νομική του κατάσταση (απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2006, Επιτροπή κατά Fernández Gómez, C-417/05 P, EU:C:2006:582, σκέψη 42· πρβλ. αποφάσεις της 21ης Ιανουαρίου 1987, Στρογγύλη κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, 204/85, EU:C:1987:21, σκέψεις 6 και 9, καθώς και της 14ης Φεβρουαρίου 1989, Bossi κατά Επιτροπής, 346/87, EU:C:1989:59, σκέψη 23).
- 45 Όπως, όμως, επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, μια απόφαση περί άρσεως της ετεροδικίας υπαλλήλου, όπως η επίδικη απόφαση, μεταβάλλει τη νομική κατάσταση του υπαλλήλου αυτού, εκ του γεγονότος και μόνον της καταργήσεως της προστασίας που παρέχει στον εν λόγω υπάλληλο η προβλεπόμενη στο άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου αριθ. 7 ετεροδικία, υπάγοντάς τον εκ νέου στο κοινό δίκαιο των κρατών μελών και εκθέτοντάς τον, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε εκτελεστική διάταξη, σε μέτρα, ιδίως, κρατήσεως και δικαστικής διώξεώς του, τα οποία προβλέπονται από το κοινό αυτό δίκαιο.
- 46 Επομένως, στο μέτρο που η ετεροδικία υπαλλήλου της Ένωσης την οποία παρέχει το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου αριθ. 7 αίρεται με απόφαση της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής του θεσμικού οργάνου του, η οποία τροποποιεί, ως εκ τούτου, τη νομική του κατάσταση, κακώς η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να υιοθετήσει λύση ανάλογη με εκείνη η οποία έγινε δεκτή με την απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2008, Mote κατά Κοινοβουλίου (T-345/05, EU:T:2008:440).

- 47 Ασφαλώς, τα προνόμια και οι ασυλίες, που αναγνωρίζονται υπέρ της Ένωσης με το πρωτόκολλο αριθ. 7, έχουν λειτουργικό χαρακτήρα, καθόσον αποσκοπούν στην αποφυγή παρακωλύσεως της λειτουργίας και περιορισμού της ανεξαρτησίας της Ένωσης, πράγμα που συνεπάγεται, ειδικότερα, ότι τα προνόμια, οι ασυλίες και οι διευκολύνσεις παρέχονται στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης αποκλειστικώς προς το συμφέρον της Ένωσης (διάταξη της 13ης Ιουλίου 1990, Zwartveld κ.λπ., C-2/88 IMM, EU:C:1990:315, σκέψεις 19 και 20).
- 48 Εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι μια απόφαση περί άρσεως της ασυλίας υπαλλήλου της Ένωσης μεταβάλλει ουσιωδώς την κατάσταση του υπαλλήλου αυτού, στερώντας του το ευεργέτημα της ως άνω ασυλίας και, επομένως, συνιστά βλαπτική γι' αυτόν πράξη.
- 49 Εξάλλου, από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 44 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι ένα μέτρο χαρακτηρίζεται ως «βλαπτική πράξη» για υπάλληλο όχι μόνον όταν προσβάλλει ή θίγει ατομικό δικαίωμα που παρέχεται σε αυτόν, αλλά, γενικότερα, όταν μεταβάλλει ουσιωδώς τη νομική του κατάσταση.
- 50 Επομένως, το ζήτημα αν το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου αριθ. 7 δημιουργεί «ατομικό δικαίωμα υπέρ των ενδιαφερομένων», όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 37 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν ασκεί επιρροή στον χαρακτηρισμό αποφάσεως περί άρσεως της ασυλίας υπαλλήλου ως βλαπτικής πράξεως. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά το ζήτημα της ερμηνείας από το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 42 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, της αποφάσεως της 16ης Δεκεμβρίου 1960, Humblet κατά Βελγικού Δημοσίου (6/60-IMM, EU:C:1960:48).
- 51 Ομοίως, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η απόφαση περί άρσεως της ασυλίας υπαλλήλου πρέπει να χαρακτηριστεί ως «προπαρασκευαστική πράξη», στο μέτρο που, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, η γενική εισαγγελέας με το σημείο 61 των προτάσεών της, η μεταβολή της νομικής κατάστασης του ενδιαφερομένου αποτελεί απόρροια της εκδόσεως μιας αποφάσεως όπως η επίδικη απόφαση. Με την απόφαση αυτή περατώνεται η διαδικασία σχετικά με την άρση της ασυλίας του ενδιαφερομένου υπαλλήλου, χωρίς να προβλέπεται η έκδοση μεταγενέστερης πράξεως του οργάνου στο οποίο ο υπάλληλος αυτός υπάγεται και την οποία αυτός θα ήταν σε θέση να προσβάλει.
- 52 Η αιτιολογία που παρατίθεται στη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι απόφαση περί άρσεως της ετεροδικίας μονίμου ή μη μονίμου υπαλλήλου της Ένωσης μεταβάλλει τη νομική του κατάσταση, αρκεί για να δικαιολογήσει τον χαρακτηρισμό της επίδικης αποφάσεως ως «βλαπτικής πράξεως», κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ.
- 53 Κατά συνέπεια, οι σκέψεις 37 και 42 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να θεωρηθούν ως αιτιολογίες που παρατίθενται επαλλήλως, οπότε το σκέλος των επιχειρημάτων της Επιτροπής που τις αφορά πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές (πρβλ. αποφάσεις της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 68, και της 29ης Νοεμβρίου 2012, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Επιτροπής, C-416/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:761, σκέψη 45).
- 54 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του άρθρου 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη καθώς και του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 55 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, καθόσον έκρινε, με τις σκέψεις 66 και 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι αυτή ήταν υποχρεωμένη να προβεί σε στάθμιση μεταξύ, αφενός, του δικαιώματος ακροάσεως του ενδιαφερομένου υπαλλήλου και, αφετέρου, της μυστικότητας της ανακρίσεως, ερμήνευσε εσφαλμένα το δικαίωμα ακροάσεως. Η Επιτροπή υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι η ευρεία ερμηνεία του δικαιώματος ακροάσεως που έγινε δεκτή από το Γενικό Δικαστήριο «οδηγεί σε αδικαιολόγητη συστηματική παρέμβαση των θεσμικών οργάνων της Ένωσης στις αρμοδιότητες που ανήκουν στις δικαστικές αρχές των κρατών μελών».
- 56 Συναφώς, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι κατ' εξαίρεση προέβη σε επικοινωνία με τις εθνικές αρχές σχετικά με τον RQ, λαμβανομένης υπόψη της ιδιότητάς του, κατά την υποβολή της αιτήσεως περί άρσεως της ασυλίας, ως γενικού διευθυντή της OLAF. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, «κατά τη συνήθη πρακτική της», δεν προβαίνει σε ανταλλαγή απόψεων με τις εθνικές αρχές ή με τον οικείο υπάλληλο, προκειμένου να συμμορφωθεί με την αυστηρή απαίτηση περί εμπιστευτικότητας που συνδέεται με τη μυστικότητα της ανακρίσεως. Η στάθμιση των εμπλεκόμενων συμφερόντων, την οποία απαιτεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, θα έθετε υπό αμφισβήτηση την πάγια πρακτική του συνόλου των θεσμικών και λοιπών οργάνων της Ένωσης.
- 57 Η Επιτροπή, εξάλλου, υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, ενώ απαιτεί μια τέτοια στάθμιση, δεν διευκρινίζει τις συνέπειες της σταθμίσεως αυτής, ιδίως όταν το οικείο θεσμικό όργανο εκτιμά ότι το συμφέρον ακροάσεως του ενδιαφερομένου υπαλλήλου υπερισχύει του σεβασμού της μυστικότητας της ανακρίσεως. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο δεν διευκρινίζει αν το οικείο θεσμικό όργανο μπορούσε, κατά παράβαση του εθνικού δικαίου, να αποφασίσει να προβεί σε ακρόαση του ενδιαφερομένου ή αν όφειλε να αρνηθεί την άρση της ασυλίας του για τον λόγο αυτό.
- 58 Η Επιτροπή προσθέτει ότι η απαίτηση σταθμίσεως των συμφερόντων, όπως περιγράφεται στις σκέψεις 66 και 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, παραβιάζει τις αρχές της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της ειλικρινούς συνεργασίας. Οσάκις οι εθνικές αρχές αντιτίθενται στο αίτημα της Επιτροπής να προβεί σε ακρόαση του ενδιαφερομένου υπαλλήλου, η Επιτροπή δεν μπορεί να ελέγξει ή να υποκαταστήσει τις εθνικές αρχές στην εκτίμησή τους επί ζητήματος εθνικού ποινικού δικαίου. Το επιχείρημα αυτό επιρρωννύεται από τη διάταξη της 13ης Ιουλίου 1990, Zwartveld κ.λπ. (C-2/88 IMM, EU:C:1990:315, σκέψη 18).
- 59 Τέλος, η Επιτροπή επικαλείται την έλλειψη χρησιμότητας της προηγούμενης ακροάσεως του ενδιαφερομένου υπαλλήλου, δεδομένου ότι το θεσμικό όργανο υποχρεούται να άρει την ασυλία του, εκτός αν τούτο είναι αντίθετο προς τα συμφέροντα της Ένωσης και μόνον. Ο υπάλληλος, όμως, δεν είναι δυνατό να καθορίζει ή να επηρεάζει τα συμφέροντα της Ένωσης υπό το πρίσμα της ατομικής του κατάστασης.
- 60 Ο RQ προβάλλει το απαράδεκτο του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, υποστηρίζοντας ότι, με αυτόν, η Επιτροπή απλώς επαναλαμβάνει τους ισχυρισμούς τους οποίους είχε προβάλει πρωτοδίκως.
- 61 Επικουρικώς, ο RQ υποστηρίζει ότι ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 62 Η ένσταση απαραδέκτου του δεύτερου λόγου αναιρέσεως την οποία προέβαλε ο RQ πρέπει να απορριφθεί για τους ίδιους λόγους με εκείνους που εκτίθενται στη σκέψη 42 της παρούσας αποφάσεως.
- 63 Πράγματι, με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, κατ' ουσίαν, ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε, με τις σκέψεις 66 και 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι αυτή όφειλε να προβεί σε στάθμιση μεταξύ, αφενός, του δικαιώματος ακροάσεως του υπαλλήλου τον οποίο αφορά αίτηση περί άρσεως της ασυλίας του για τους σκοπούς της ανακρίσεως στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και, αφετέρου, της μυστικότητας της ανακρίσεως αυτής. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή μπορεί θεμιτώς να προβάλλει ενώπιον του Δικαστηρίου επιχειρήματα τα οποία είχε ήδη προβάλλει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και τα οποία το τελευταίο απέρριψε.
- 64 Όσον αφορά την επί της ουσίας εξέταση του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας συνιστά θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, σκέψη 81 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 65 Όσον αφορά, ειδικότερα, το δικαίωμα ακροάσεως σε κάθε διαδικασία, αυτό αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εν λόγω θεμελιώδους αρχής και κατοχυρώνεται σήμερα όχι μόνον με τα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη, τα οποία εγγυώνται τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη στο πλαίσιο κάθε δικαστικής διαδικασίας, αλλά και με το άρθρο 41 του Χάρτη, το οποίο διασφαλίζει το δικαίωμα χρηστής διοικήσεως (απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, σκέψη 82 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 66 Συγκεκριμένα, η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου 41 προβλέπει ότι το εν λόγω δικαίωμα χρηστής διοικήσεως περιλαμβάνει, ιδίως, το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση προτού ληφθεί ατομικό μέτρο εις βάρος του.
- 67 Όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα της, η διάταξη αυτή έχει γενική εφαρμογή. Επομένως, το δικαίωμα ακροάσεως πρέπει να γίνεται σεβαστό σε κάθε διαδικασία δυνάμενη να καταλήξει στην έκδοση βλαπτικής πράξεως, ακόμη και όταν η εφαρμοστέα ρύθμιση δεν προβλέπει ρητώς την τήρηση μιας τέτοιας διατυπώσεως. Επιπλέον, το δικαίωμα αυτό διασφαλίζει σε κάθε πρόσωπο τη δυνατότητα να γνωστοποιεί λυσιτελώς και αποτελεσματικώς την άποψή του, κατά τη διάρκεια διοικητικής διαδικασίας και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε αποφάσεως δυνάμενης να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντά του (πρβλ. απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, σκέψεις 84 έως 87 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 68 Επίσης, το Γενικό Δικαστήριο, αφού διαπίστωσε ορθώς ότι η επίδικη απόφαση συνιστά βλαπτική για τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο πράξη, όπως προκύπτει από την απόρριψη του πρώτου λόγου αναιρέσεως, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο έκρινε, με τις σκέψεις 52 έως 54 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, πριν από την έκδοση αποφάσεως περί άρσεως της ασυλίας του εν λόγω υπαλλήλου, να προβεί σε ακρόασή του.
- 69 Ασφαλώς, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, η ασυλία των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της Ένωσης η οποία απορρέει από το πρωτόκολλο αριθ. 7 έχει λειτουργικό χαρακτήρα και εξυπηρετεί αποκλειστικά τη διαφύλαξη των συμφερόντων της Ένωσης, διά της αποφυγής παρακωλύσεως της λειτουργίας και περιορισμού της ανεξαρτησίας της.
- 70 Εντούτοις, μολονότι το γεγονός αυτό μπορεί να προσδιορίζει τα όρια των επιχειρημάτων τα οποία ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος μπορεί βασίμως να προβάλλει, προκειμένου να πείσει το θεσμικό όργανο στο οποίο υπάγεται να μην άρει την ασυλία του, δεν μπορεί, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η

Επιτροπή, να δικαιολογήσει την εκ μέρους της Επιτροπής παράλειψη ακροάσεως του εν λόγω υπαλλήλου πριν προβεί στην άρση της ασυλίας του. Μια τέτοια απόφαση θα αντέβαινε ευθέως στην πάγια νομολογία η οποία υπομνήσθηκε στη σκέψη 67 της παρούσας αποφάσεως.

- 71 Τούτου λεχθέντος, επισημαίνεται επίσης ότι το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη επιτρέπει περιορισμούς στην άσκηση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται με αυτόν, περιλαμβανομένου του δικαιώματος ακροάσεως που κατοχυρώνεται στο άρθρο 41. Εντούτοις, το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη απαιτεί κάθε περιορισμός να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο του επίμαχου θεμελιώδους δικαιώματος. Επιπλέον, απαιτεί, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, ένας τέτοιος περιορισμός να είναι αναγκαίος και να ανταποκρίνεται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση.
- 72 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, με τη σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι διατάξεις του βελγικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας καθιερώνουν την αρχή της μυστικότητας της ανακρίσεως, ενώ παράλληλα διευκρινίζουν ότι εξαιρέσεις από την εν λόγω αρχή προβλέπονται από τον νόμο.
- 73 Επιπλέον, με τη σκέψη 59 της εν λόγω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η μυστικότητα της ανακρίσεως, στα κράτη μέλη όπου προβλέπεται, είναι αρχή δημοσίας τάξεως η οποία σκοπεί όχι μόνο στην προστασία των ερευνών, προκειμένου να αποφευχθούν δόλιες συνεννοήσεις καθώς και απόπειρες αποκρύψεως αποδείξεων και ενδείξεων, αλλά και στην προστασία των υπόπτων ή των κατηγορουμένων των οποίων η ενοχή δεν έχει αποδειχθεί.
- 74 Υπό το πρίσμα των στοιχείων αυτών, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η παράλειψη της προηγούμενης ακροάσεως υπαλλήλου τον οποίο αφορά αίτηση περί άρσεως της ασυλίας του ενόψει ανακρίσεώς του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας «μπορεί, κατ' αρχήν, να δικαιολογείται [...] από τη μυστικότητα της ανακρίσεως, σύμφωνα με το άρθρο 52 του Χάρτη», στο μέτρο που, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 65 της αποφάσεως αυτής, «κατά γενικό κανόνα, η μη ακρόαση του ενδιαφερομένου πριν από την άρση της ασυλίας του είναι ικανή να διασφαλίσει τη μυστικότητα της ανακρίσεως».
- 75 Κατά την εξέταση του αναλογικού και αναγκαίου χαρακτήρα ενός τέτοιου μέτρου, το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε, με τη σκέψη 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, εάν, «σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μια εθνική αρχή αντιτίθεται στη γνωστοποίηση στον ενδιαφερόμενο της ακριβούς και πλήρους αιτιολογίας στην οποία θεμελιώνεται η αίτηση άρσεως της ασυλίας, επικαλούμενη λόγους αναγόμενους στη μυστικότητα της ανακρίσεως, η Επιτροπή οφείλει, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές, [...] να εφαρμόσει μέτρα που σκοπούν στον συμβιβασμό μεταξύ, αφενός, της εύλογης ανάγκης προστασίας της μυστικότητας της ανακρίσεως και, αφετέρου, της ανάγκης διασφαλίσεως επαρκούς προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πολίτη, όπως το δικαίωμα ακροάσεως».
- 76 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή όφειλε να σταθμίσει τον σεβασμό του δικαιώματος ακροάσεως του υπαλλήλου τον οποίο αφορά η αίτηση άρσεως της ασυλίας με τους θεμιτούς λόγους που επικαλέστηκαν οι εθνικές αρχές, κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται τόσο η προστασία των δικαιωμάτων του ενδιαφερομένου υπαλλήλου όσο και τα συμφέροντα της Ένωσης, σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 7, καθώς και η αποτελεσματική και ομαλή διεξαγωγή της εθνικής ποινικής διαδικασίας.
- 77 Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, το σκεπτικό αυτό του Γενικού Δικαστηρίου δεν ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

- 78 Μολονότι, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο ένα θεσμικό όργανο να εκδώσει απόφαση περί άρσεως της ασυλίας χωρίς να ακούσει τον ενδιαφερόμενο, εντούτοις, η δυνατότητα αυτή πρέπει να περιορίζεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δεόντως αιτιολογημένες.
- 79 Πράγματι, δεν μπορεί να τεκμαίρεται ότι οποιαδήποτε ανάκριση στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας ενέχει συστηματικά τον κίνδυνο απόπειρας αποκρύψεως αποδείξεων και ενδείξεων εκ μέρους των ενδιαφερομένων, ή δολίων συνεννοήσεων μεταξύ τους, ο οποίος δικαιολογεί τη μη ενημέρωση των προσώπων αυτών εκ των προτέρων σχετικά με την ύπαρξη ανακρίσεως η οποία τα αφορά.
- 80 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, με τη σκέψη 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή, προτού καταλήξει στην ύπαρξη εξαιρετικής περιπτώσεως δικαιολογούσας την άρση της ασυλίας του ενδιαφερομένου χωρίς προηγούμενη ακρόασή του, οφείλει, τηρώντας την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας με τις οικείες εθνικές αρχές, να λάβει μέτρα που να καθιστούν δυνατό τον σεβασμό του δικαιώματος ακροάσεως του ενδιαφερομένου, χωρίς ταυτόχρονα να θέτουν σε κίνδυνο τα συμφέροντα τα οποία η μυστικότητα της ανακρίσεως σκοπεί να διαφυλάξει.
- 81 Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, η υποχρέωση μιας τέτοιας σταθμίσεως δεν αντιβαίνει προς τις αρχές της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της καλόπιστης συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών αρχών.
- 82 Συγκεκριμένα, η στάθμιση για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως επιτρέπει στην Επιτροπή να σεβαστεί τόσο τις διαδικαστικές απαιτήσεις οι οποίες ενδέχεται να επιβάλλονται στις οικείες εθνικές αρχές όσο και, στο μέτρο του δυνατού, το δικαίωμα ακροάσεως του ενδιαφερομένου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, παρέχει επίσης στην Επιτροπή τη δυνατότητα να δικαιολογήσει την αδυναμία ακροάσεως του ενδιαφερομένου πριν από την άρση της ασυλίας του, λαμβανομένων υπόψη των συμφερόντων τα οποία θα έθετε σε κίνδυνο μια τέτοια ακρόαση.
- 83 Επιπλέον, όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής, που εκτίθεται στη σκέψη 57 της παρούσας αποφάσεως, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να διευκρινίσει ποια θα έπρεπε να είναι η απάντηση σε αίτηση περί άρσεως της ασυλίας στην περίπτωση που η προβλεπόμενη στη σκέψη 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως στάθμιση θα είχε ως αποτέλεσμα η Επιτροπή να θεωρήσει ότι το δικαίωμα ακροάσεως του ενδιαφερομένου υπερισχύει της μυστικότητας της ανακρίσεως, αρκεί να υπομνησθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο, καθόσον έκρινε ότι, εν προκειμένω, δεν είχε πραγματοποιηθεί η απαιτούμενη στάθμιση, δεν όφειλε να αποφανθεί επί της περιπτώσεως αυτής.
- 84 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από εσφαλμένη εκτίμηση εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου της διαδικασίας που ακολούθησε η Επιτροπή κατά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 85 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, εκτιμώντας εσφαλμένως τη διαδικασία που ακολούθησε η Επιτροπή κατά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι η Επιτροπή δεν συμμορφώθηκε προς την επιταγή της σταθμίσεως των εμπλεκόμενων συμφερόντων, όπως απαιτείται στις σκέψεις 66 και 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

- 86 Ειδικότερα, η Επιτροπή εκτιμά ότι, αν η απαίτηση μιας τέτοιας σταθμίσεως θεωρηθεί βάσιμη, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, εν πάση περιπτώσει, αυτή είχε εν προκειμένω προβεί στον απαιτούμενο έλεγχο. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι εξέδωσε την επίδικη απόφαση μόνον αφού διεξήγαγε διάφορες συζητήσεις με τις βελγικές αρχές, έλαβε λεπτομερείς διευκρινίσεις από τον Βέλγο εισαγγελέα, εξέτασε επιτόπου τη σχετική με την ποινική διαδικασία δικογραφία και, τέλος, συμβουλευθήκε έναν ειδικό στο βελγικό ποινικό δίκαιο.
- 87 Επιπλέον, η Επιτροπή προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, με τη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προέβλεψε δυσανάλογες απαιτήσεις σε σχέση με τα μέτρα τα οποία θα όφειλε να λάβει η Επιτροπή προκειμένου να σεβαστεί το δικαίωμα ακροάσεως του RQ. Τα μέτρα αυτά θα είχαν συστηματικά ως συνέπεια αδικαιολόγητη παρέμβαση των θεσμικών οργάνων της Ένωσης στη λειτουργία της εθνικής ποινικής δικαιοσύνης.
- 88 Τέλος, η Επιτροπή βάλλει κατά της αιτιολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία δεν αποκλειόταν εξ ολοκλήρου το ενδεχόμενο η απόφαση της Επιτροπής να είχε διαφορετικό περιεχόμενο αν είχε δοθεί στον RQ η δυνατότητα να γνωστοποιήσει λυσιτελώς την άποψή του σχετικά με το συμφέρον της Ένωσης και σχετικά με τη διαφύλαξη της απαραίτητης ανεξαρτησίας του ως γενικού διευθυντή της OLAF. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, αφενός, η ιδιότητα του RQ ως γενικού διευθυντή της OLAF δεν ασκεί επιρροή στο μέτρο που ο RQ είχε ασκήσει την προσφυγή του υπό την ατομική του ιδιότητα και, αφετέρου, η κατάσταση του ενδιαφερομένου υπαλλήλου δεν είναι δυνατό να καθορίσει ή να επηρεάσει την αξιολόγηση του συμφέροντος της Ένωσης, η οποία εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των θεσμικών οργάνων.
- 89 Ο RQ υποστηρίζει ότι ο υπό κρίση λόγος αναιρέσεως βάλλει κατά πραγματικών εκτιμήσεων του Γενικού Δικαστηρίου και, ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος. Επικουρικώς, υποστηρίζει ότι ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 90 Τα επιχειρήματα που προβάλλει η Επιτροπή προς στήριξη του τρίτου λόγου αναιρέσεως περιλαμβάνουν, κατ' ουσίαν, δύο σκέλη.
- 91 Με το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε, με τη σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η παράλειψη ακροάσεως του RQ πριν από την έκδοση της επίδικης αποφάσεως υπερέβαινε το μέτρο του αναγκαίου για την επίτευξη του σκοπού της διασφάλισης της μυστικότητας της ανακρίσεως και, ως εκ τούτου, δεν ετύγχανε σεβασμού το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος ακροάσεως, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη.
- 92 Επισημαίνεται ότι, με το ως άνω επιχείρημα, η Επιτροπή δεν αμφισβητεί την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών από το Γενικό Δικαστήριο, αλλά τον νομικό χαρακτηρισμό τους. Ειδικότερα, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε, με τη σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, βάσει της δικογραφίας που είχε στη διάθεσή του, ότι αυτή είχε προσβάλει το δικαίωμα ακροάσεως του RQ και με τον τρόπο αυτό υπέπεσε συναφώς σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 93 Κατά συνέπεια, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει ο RQ, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως είναι παραδεκτό. Πράγματι, όταν το Γενικό Δικαστήριο έχει εξακριβώσει ή εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ασκήσει έλεγχο όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών αυτών περιστατικών και τις έννομες συνέπειες που έχει συναγάγει το Γενικό Δικαστήριο (απόφαση της 6ης Απριλίου 2006, *General Motors* κατά Επιτροπής, C-551/03 P, EU:C:2006:229, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 94 Όσον αφορά την επί της ουσίας εξέταση του πρώτου αυτού σκέλους, επισημαίνεται ότι, με τη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν προέβη εν προκειμένω σε στάθμιση σύμφωνη με εκείνη περί της οποίας γίνεται λόγος στις σκέψεις 67 και 68 της ως άνω αποφάσεως.
- 95 Το Γενικό Δικαστήριο στήριξε την εκτίμησή του στις διαπιστώσεις που παρατίθενται στις σκέψεις 70 έως 72 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά τις οποίες, πρώτον, η Επιτροπή δεν ζήτησε από τις αρμόδιες βελγικές αρχές να πληροφορηθεί τους λόγους για τους οποίους η ακρόαση του RQ, πριν από την ενδεχόμενη άρση της ασυλίας του, ενείχε κινδύνους για την τήρηση της μυστικότητας της ανακρίσεως ούτε τους ζήτησε να συντάξουν μη εμπιστευτικό κείμενο της αιτήσεώς τους περί άρσεως της ασυλίας, το οποίο θα μπορούσε να κοινοποιηθεί στον RQ. Δεύτερον, οι εν λόγω αρχές δεν αναφέρθηκαν σε καμία περίπτωση, όπως ο κίνδυνος διαφυγής του RQ ή καταστροφής αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους του, η οποία θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη μη γνωστοποίηση της αιτήσεως άρσεως της ασυλίας του. Τέλος, τρίτον, οι απαντήσεις των βελγικών αρχών στα αιτήματα της Επιτροπής ήταν ελλιπείς και δεν καθιστούσαν δυνατό να γίνει κατανοητή η άρνησή τους να επιτρέψουν στην Επιτροπή να προβεί σε ακρόαση του RQ σχετικά με την αίτηση άρσεως της ασυλίας του.
- 96 Υπό το πρίσμα των ως άνω πραγματικών διαπιστώσεων, οι οποίες δεν μπορούν να αμφισβητηθούν στο στάδιο της αναιρέσεως εκτός αν συντρέχει παραμόρφωση του περιεχομένου των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων, πράγμα το οποίο ουδόλως προβάλλεται εν προκειμένω από την Επιτροπή (πρβλ. απόφαση της 18ης Μαρτίου 2010, *Trubowest Handel και Makaron κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, σκέψεις 30 και 31 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε, με τη σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η παράλειψη ακροάσεως του προσφεύγοντος πριν από την έκδοση της επίδικης αποφάσεως υπερέβαινε το μέτρο του αναγκαίου για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και, ως εκ τούτου, προσέβαλλε το δικαίωμα ακροάσεως που κατοχυρώνεται στο άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη.
- 97 Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή δεν μπορεί να προσάψει στο Γενικό Δικαστήριο ότι αγνόησε το γεγονός ότι αυτή είχε επικοινωνήσει με τις αρμόδιες βελγικές αρχές. Συγκεκριμένα, η επικοινωνία αυτή ελήφθη υπόψη από το Γενικό Δικαστήριο, το οποίο, ωστόσο, στο πλαίσιο της κυριαρχικής εκ μέρους του εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, έκρινε ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, οι διευκρινίσεις που η Επιτροπή έλαβε κατόπιν της επικοινωνίας αυτής ήταν ελλιπείς και όχι αρκούντως λεπτομερείς.
- 98 Ομοίως, η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλεστεί, προκειμένου να αμφισβητήσει το βάσιμο της εκτιμήσεως του Γενικού Δικαστηρίου, το γεγονός ότι αυτή είχε εξετάσει επιτόπου την ποινική δικογραφία και ότι είχε συμβουλευθεί ειδικό στο βελγικό ποινικό δίκαιο. Τέτοια πραγματικά περιστατικά, ακόμη και αν υποθεθεί ότι αποδεικνύονται, δεν αρκούν, εν πάση περιπτώσει, προκειμένου να αποδειχθεί ότι το δικαίωμα ακροάσεως του RQ έγινε σεβαστό. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν υποστηρίζει ότι επικαλέστηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου στοιχεία προκύπτοντα από την εξέταση της δικογραφίας της εθνικής ποινικής διαδικασίας ή από τη διαβούλευση με τον Βέλγο ειδικό και δυνάμενα να δικαιολογήσουν την παράλειψη προηγούμενης ακροάσεως του RQ.
- 99 Τέλος, η Επιτροπή δεν μπορεί να προβάλλει ούτε το επιχείρημα, που εκτίθεται στη σκέψη 87 της παρούσας αποφάσεως, ότι, κατ' ουσίαν, το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επέβαλε δυσανάλογες απαιτήσεις για την άρση της ασυλίας υπαλλήλου χωρίς προηγούμενη ακρόασή του, υπό την έννοια ότι αυτές έχουν ως συνέπεια παρέμβαση των θεσμικών οργάνων της Ένωσης στη λειτουργία της ποινικής δικαιοσύνης κράτους μέλους.
- 100 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, με τη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο, μολονότι αναφέρθηκε ενδεικτικώς σε διάφορες περιστάσεις υπό τις οποίες θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο άρσεως της ασυλίας υπαλλήλου χωρίς προηγούμενη ακρόασή του,

διαπίστωσε κατ' ουσίαν ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας που οδήγησε στην έκδοση της επίδικης αποφάσεως, οι βελγικές αρχές δεν είχαν επικαλεστεί επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ικανά να δικαιολογήσουν μια τέτοια προσέγγιση.

- 101 Ωστόσο, η υποχρέωση που επιβάλλεται στην Επιτροπή να ζητεί από τις εθνικές αρχές την παροχή αρκούντως πειστικών αποδεικτικών στοιχείων, όπως αυτά τα οποία ανέφερε ως παράδειγμα το Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου να δικαιολογηθεί σοβαρή προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως, δεν μπορεί να θεωρηθεί δυσανάλογη. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο καθόσον, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, η παροχή τέτοιων στοιχείων δεν συνεπάγεται, εκ φύσεως, παρέμβαση στη διαδικασία που λαμβάνει χώρα στο οικείο κράτος μέλος, το οποίο, όπως και η Επιτροπή, δεσμεύεται από την υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, κατά το οποίο η Ένωση και τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τα εκ των Συνθηκών καθήκοντα βάσει αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας.
- 102 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.
- 103 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, επισημαίνεται καταρχάς ότι, με αυτό, η Επιτροπή δεν αμφισβητεί την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο, αλλά υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε, κατ' ουσίαν, σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε, με τη σκέψη 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ότι, αν είχε παρασχεθεί στον RQ η δυνατότητα να γνωστοποιήσει την άποψή του όσον αφορά την άρση της ετεροδικίας του, η επίδικη απόφαση θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο.
- 104 Επομένως, για τους ίδιους λόγους με εκείνους που εκτίθενται ως προς το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού είναι παραδεκτό.
- 105 Όσον αφορά την επί της ουσίας εξέταση του δεύτερου αυτού σκέλους, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, και ειδικότερα του δικαιώματος ακροάσεως, συνεπάγεται την ακύρωση της αποφάσεως που εκδόθηκε κατά το πέρας της σχετικής διοικητικής διαδικασίας μόνο στην περίπτωση που, αν δεν υπήρχε η πλημμέλεια αυτή, η εν λόγω διαδικασία θα μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα (αποφάσεις της 3ης Ιουλίου 2014, Kamino International Logistics και Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 και C-130/13, EU:C:2014:2041, σκέψη 79 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, καθώς και της 14ης Ιουνίου 2018, Makhlouf κατά Συμβουλίου, C-458/17 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:441, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 106 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι δεν μπορεί να επιβληθεί στον προσφεύγοντα που προβάλλει προσβολή των δικαιωμάτων του άμυνας η υποχρέωση να αποδείξει ότι η απόφαση του οικείου θεσμικού οργάνου της Ένωσης θα ήταν διαφορετική, αλλά μόνον ότι το ενδεχόμενο αυτό δεν αποκλείεται απολύτως (απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2009, Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware κατά Συμβουλίου, C-141/08 P, EU:C:2009:598, σκέψη 94 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 107 Επιπλέον, το ζήτημα αυτό πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τις πραγματικές και νομικές περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως (πρβλ. απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2013, G. και R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, σκέψη 40).
- 108 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, όπως προβλέπουν το άρθρο 17 του πρωτοκόλλου αριθ. 7 και το άρθρο 23 του ΚΥΚ, τα προνόμια και οι ασυλίες των οποίων απολαμβάνουν οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης απονέμονται αποκλειστικώς προς το συμφέρον της Ένωσης.

- 109 Ο σκοπός της ασυλίας, όμως, η οποία παρέχεται σε υπάλληλο της Ένωσης, όπως αυτός προκύπτει από τις ως άνω διατάξεις, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για την εκτίμηση των επιπτώσεων ενδεχόμενης προσβολής του δικαιώματος ακροάσεως επί της νομιμότητας αποφάσεως περί άρσεως της ασυλίας αυτής.
- 110 Υπό την έννοια αυτή, εξάλλου, και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου επισήμανε, με απόφαση η οποία αφορούσε τη βουλευτική ασυλία, ότι οι συνέπειες της εφαρμογής της ασυλίας αυτής επί των δικαιωμάτων του ενδιαφερομένου πρέπει να εξετάζονται υπό το πρίσμα των επιταγών περί διαφυλάξεως του θεσμικού σκοπού τον οποίο υπηρετεί η ασυλία αυτή (απόφαση του ΕΔΔΑ της 3ης Δεκεμβρίου 2009, Kart κατά Τουρκίας, CE:ECHR:2009:1203JUD000891705 § 95).
- 111 Επομένως, εκτιμήσεις που συνδέονται με την προσωπική κατάσταση του υπαλλήλου τον οποίο αφορά η αίτηση άρσεως της ασυλίας, εκτιμήσεις τις οποίες ο εν λόγω υπάλληλος θα ήταν σε καλύτερη θέση να προβάλλει αν είχε ακουστεί επί της αιτήσεως αυτής, δεν ασκούν επιρροή για τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στην εν λόγω αίτηση. Συναφώς, σημασία έχουν μόνο λόγοι αναγόμενοι στο συμφέρον της υπηρεσίας.
- 112 Ως εκ τούτου, υπάλληλος ο οποίος άσκησε προσφυγή κατά αποφάσεως περί άρσεως της ασυλίας του δεν μπορεί να περιορίζεται στην επίκληση, κατά τρόπο αφηρημένο, της προσβολής του δικαιώματος ακροάσεως προς στήριξη του αιτήματός του περί ακυρώσεως της αποφάσεως αυτής. Σε αυτόν απόκειται να αποδείξει ότι δεν αποκλείεται εντελώς το ενδεχόμενο η απόφαση του οικείου θεσμικού οργάνου της Ένωσης να είχε διαφορετικό περιεχόμενο, αν αυτός είχε τη δυνατότητα να προβάλλει επιχειρήματα και στοιχεία σχετικά με το συμφέρον της υπηρεσίας.
- 113 Ωστόσο, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο εξακρίβωσε ότι ο RQ προέβαλε επιχειρήματα τα οποία να κατατείνουν σε μια τέτοια απόδειξη.
- 114 Συγκεκριμένα, από τη μελέτη της δικογραφίας της πρωτοβάθμιας δίκης, η οποία διαβιβάστηκε στο Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 167, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο περιορίστηκε να επαναλάβει, με τη σκέψη 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σχεδόν με πανομοιότυπη διατύπωση, έναν αόριστο ισχυρισμό που περιλαμβανόταν στο δικόγραφο της προσφυγής του RQ, σχετικά με τα επιχειρήματα που αυτός θα μπορούσε να είχε προβάλλει αν είχε τύχει ακροάσεως πριν από την έκδοση της επίδικης αποφάσεως.
- 115 Πέραν του ισχυρισμού αυτού, ο RQ δεν παρέσχε, με τα δικόγραφά του ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, καμία ένδειξη σχετική με το συμφέρον της υπηρεσίας η οποία θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη διατήρηση της ασυλίας του και την οποία θα μπορούσε να είχε προβάλλει αν είχε τύχει ακροάσεως πριν από την έκδοση της επίδικης αποφάσεως.
- 116 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι η προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως του RQ δικαιολογούσε την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως, παρά το γεγονός ότι αυτός δεν είχε αποδείξει ότι δεν αποκλειόταν εντελώς το ενδεχόμενο, αν του είχε παρασχεθεί η δυνατότητα να ασκήσει το δικαίωμά του ακροάσεως, η απόφαση της Επιτροπής να είχε διαφορετικό περιεχόμενο.
- 117 Συνεπώς, το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτό και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί.

Επί της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

- 118 Σύμφωνα με το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο, σε περίπτωση αναιρέσεως της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει.
- 119 Εν προκειμένω, η διαφορά είναι ώριμη προς εκδίκαση όσον αφορά το πρώτο σκέλος του πέμπτου λόγου της προσφυγής του RQ, το οποίο στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως.
- 120 Συγκεκριμένα, από την αιτιολογία που εκτέθηκε στο πλαίσιο της ανάλυσης του δεύτερου και του τρίτου λόγου αναιρέσεως προκύπτει ότι, μολονότι η Επιτροπή προέβαλε το δικαίωμα ακροάσεως του RQ πριν από την έκδοση της επίδικης απόφασης, μια τέτοια προσβολή δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ακύρωση της εν λόγω απόφασης, καθόσον ο RQ δεν απέδειξε ότι δεν αποκλειόταν εντελώς το ενδεχόμενο, αν δεν υφίστατο η προσβολή αυτή, η εν λόγω απόφαση να είχε διαφορετικό περιεχόμενο.
- 121 Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί το πρώτο σκέλος του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που προέβαλε ο RQ με την προσφυγή του, το οποίο στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως.
- 122 Κατά τα λοιπά, η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε τους λοιπούς λόγους ακυρώσεως και τις λοιπές αιτιάσεις που προέβαλε ο RQ προς στήριξη της προσφυγής του.
- 123 Κατά συνέπεια, η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 124 Δεδομένης της αναπομπής της υποθέσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, το Δικαστήριο επιφυλάσσεται ως προς τα σχετικά με την παρούσα αναιρετική διαδικασία δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) **Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 24ης Οκτωβρίου 2018, RQ κατά Επιτροπής (T-29/17, EU:T:2018:717).**
- 2) **Απορρίπτει το πρώτο σκέλος του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που προβλήθηκε με την προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**
- 3) **Αναπέμπει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί του πρώτου, του δεύτερου, του τρίτου και του τέταρτου λόγου ακυρώσεως καθώς και επί του δεύτερου και του τρίτου σκέλους του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που προβλήθηκαν με την προσφυγή.**
- 4) **Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)